

Rigsdagsvalgene.

I disse Dage rettes hele Landets Opmærksomhed mod Rigsdagsvalgene sidst i Maj, og Kvinderne, der for kort Tid siden — under Forberedelserne til og under selve de kommunale Valg — kunde fristes til at føle sig som Mændenes Ligestillede i Samfundet, trænges atter tilbage til Kakkelovnskrogen, nu har man ikke længere Plads for dem i det offentlige Liv, ikke længere Brug for at høre deres Mening. Der er sikkert mange Kvinder, der denne Gang føler det dobbelt haardt at være udelukkede fra Deltagelsen i Rigsdagsvalgene. De har lige følt Tilfredsstillelsen ved at »regne med« i det offentlige Liv og er nu atter *kun* Tilskuere ved Mændenes Spillen »Plat og Krone« om vort Fædrelands Skæbne.

Hvorfor, spørger vi, kunde man ikke give os vor fulde Borgerret med det samme, hvorfor skal vi atter lukkes ude i Uvirksomhedens Mørke?

Man siger, vi skal vente til Forsvarssagen er bragt til Ende.

Men hvad er da Forsvarssagen — eller hvad bør den være — andet, end et Folks alvorlige Bestræbelser for at bevare sit Lands Selvstændighed. Det, vi alle — baade Venner og Modstandere af Fæstningen — arbejder paa i den Sag, er jo det, *ikke* at komme ind under en større Stats Beskyttelse, og mon ikke Kvinderne, der gennem Aarhundreder har erfaret, hvad den stærkeres Beskyttelse af den svage koster denne — nemlig Retten til selvstændig Udvikling — mon ikke de i endnu højere Grad end Mændene er gennemtrængte af Angsten for, at denne Skæbne skal blive vort Fædreland til Del. Og, det er oprørende, at man netop i den Sag *ikke* spørger om deres Mening.

Hvad er det da, Kvinderne forlanger, er det noget revolutionært, vil de vende op og ned paa Samfundsforholdene, eller vil de berøve Mændene deres Rettigheder? — Nej, aldeles ikke; *det*, de forlanger, er kun lige Ret med disse til fri Udvikling af deres Evner og Personlighed. De Love, der gennem Aarhundreder har betinget

Samfundsudviklingen, er givet af Mænd — og kun af Mænd — og da Mænd og Kvinder af Naturen er saa forskellige, er det naturligt, at Lovene har skabt Samfundsforhold, der særlig har egnet sig for Udviklingen af Mændenes Individualitet, men ikke for Kvindernes.

Mændene skal ikke give os *deres* Ret, den beholder de ubeskaaren, de skal kun give os den *samme* Ret til selvstændig Udvikling — direkte Indflydelse paa Lovene. — I Retfærdighedens, Samfundets og vort eget Navn bør Kvinderne kræve at faa Del i alle de Udviklingsmuligheder, som Samfundet byder paa, og i et parlamentarisk styret Land er den politiske Stemmeret den vigtigste. Derfor bør den Grundlovsændring, som skal sikre dem denne Ret, ikke skydes ud i det uvisse, men foretages hurtigst muligt.

Sjørup, d. 16/4 09.

Johanne Rambusch.

Brev fra Finland.

Det er endnu for tidligt at fælde den afgørende Dom angaaende Resultatet af Kvindernes politiske Stemmeret og Valgbarhed i Finland. Man maa ikke glemme, at vi fik disse Rettigheder lige efter en Tid, der var fuld af politiske Ulykker, og at vi udøver den paa en Tid fuld af politisk Uro og hurtige Omvæltninger paa de politiske og sociale Omraader. De bedste Beviser herpaa er, at vi staa overfor det tredje Valg, skønt den ny Valglov først indførtes 1906 og de første Valg (der gjaldt for 3 Aar) først fandt Sted i Marts 1907. Men saa meget kan man sige allerede nu, at Kvinderne energisk lagde deres Ønske om at faa Stemmeret for Dagen, og at de gennemsnitlig afgav deres Stemme lige saa talrigt og lige saa godt som Mændene, samt at deres nye politiske Rettigheder har fremkaldt Ansvarsfølelse og Interesse for politiske og sociale Spørgsmaal hos dem. I Landdagen maatte de naturligvis som Begyndere i Arbejdet optræde med Forsigtighed. Men Indholdet af de Forslag, som de er fremkomne med, viser dog, at der

findes nye og vigtige Spørgsmaal, som Kvinderne tage op som deres specielle, og som kun kan vinde ved, at Kvinderne deltage i deres Behandling. Blandt disse findes saadanne, som have været fremme paa tidligere Landdage uden Resultat, men som blev afgjorte, saa snart Kvinderne selv sad i Landdagen. Hvorvidt Kvindernes direkte Indflydelse paa Lovgivningsarbejdet bliver af saa stor Betydning, som Reformens Venner haaber, beror i høj Grad paa de kvindelige Vælgere. Hvis nemlig disse kun giver deres Stemme til saadanne Kvinder, som virkelig repræsenterer Viden og Indsigt paa forskellige Arbejdsomraader og vise Interesse for Reformen til Fordel for sit Køn, saa kan Kvindernes Stemmeret og Valgbarhed blive af gennemgribende Betydning for hele Folket.

Helsingfors, Finland, d. 6. Marts 1909.

Alexandra Gripenberg.

Ved Kirkemødet i Aabo (Finland), som fandt Sted straks efter, at Landdagen var afsluttet d. 1. November 1908, yttred Provsten, V. Malmivaara, Medlem af Landdagen og tillige Medlem af Kirkemødet, i Anledning af et Forslag om udvidede Rettigheder for Kvinderne paa det kirkelige Omraade, følgende:

»Hvis nogen for 10 Aar siden vilde have vovet at foreslaa, at der skulde gives Kvinderne samme Rettigheder som Mændene med Hensyn til de kirkelige Tillidsposter, saa tror jeg, at Haarene vilde have rejst sig paa mit Hoved af Forfærdelse, og jeg havde sikkert, ligesom nu Udvalget (for Behandlingen) udtalt mig imod det, maake i endnu stærkere Udtryk. I Udvalgets Betænkning finder jeg næsten Ord for Ord mine egne Anskuelser fra den Tid: Det tilkommer ikke Kvinden aktivt at deltage i Forsamlingens Styrelse og Repræsentation, og som Udvalget saa poetisk udtrykker sig: naar man tager Hensyn til Kvindens høje Mission i Hjemmet, hvor det vigtigste Arbejde, Menneskeslægtens Opfostring, altid vil foregaa, saa synes det ikke at være Ret at tage Kvinden bort fra Hjemmet, og derfor mener Forsamlin-